

od vrtiča do šole...

SPREMNOST ZA ŠKOLU

Što se procjenjuje kod djeteta prije polaska u školu?

Važno je da je dijete **tjelesno spremno** za školu s obzirom na dob; to se primarno odnosi na visinu, težinu i mišićnu snagu djeteta.

Predškolač voli biti u pokretu, spretan je, koristi se jedaćim priborom, veže vezice na cipelama; pravilno drži olovku, voli crtati, pisati, izrezivati.

Bitna je i kognitivna spremnost za školu, koja uključuje:

- predznanje o sebi i svojoj obitelji (ime i prezime (svoje i roditelja), adresu i broj telefona, siguran put od kuće do škole...)
- prostornu orijentaciju (desno, lijevo), vremensku orijentaciju (danas, jucer, sutra), poznavanje količina i veličina
- brojanje (min do 10) i računanje (zbrajanje i oduzimanje na konkretnom materijalu do 10)
- pamćenje i reproduciranje pjesmica i priča
- dobru pažnju (oko 15-20 min na sadržaju koji nije nužno od djetetovog interesa)
- razlikovanje i imenovanje boja; razvijenost grafomotoričkih vještina.

Iako je potrebno da je dijete kognitivno spremno za školu, to nije jedini aspekt procjene spremnosti za školu te nije dobro dijete procjenjivati temeljem izoliranih kategorija razvoja.

Presudni faktor za procjenu djeteta nespremim za školu najčešće je manjak emocionalne zrelosti, velika zaigranost, nezainteresiranost za školsko gradivo (i predškolsku pripremu za školu), nemogućnost usmjeravanja pažnje i koncentracije na dati sadržaj. Mnogo rjeđe djeca kaskaju u kognitivnom aspektu razvoja.

Znamo i iz vlastitog iskustva da u konačnici uspješni ljudi nisu nužno oni koji su "iznimno pametni" već oni koji su snalažljivi, suradljivi, samostalni, koji znaju procijeniti bitno od nebitnog te su socijalno vješti.

U predškolskoj dobi, socijalna spremnost za školu podrazumijeva:

- ostvarivanje uspješne komunikacije s vršnjacima i učiteljima te mogućnost suradnje s drugima
- poštivanje dogovorenih pravila, usvajanje društvenih normi
- kulturno ophođenje (hvala, molim, izvoli, oprosti)
- suradnja i dijeljenje s prijateljima te rješavanje malih sukoba dogovorom
- izražavanje vlastitih želja i potreba i uvažavanje tuđih
- komunikativnost i asertivnost (znati reći "ne", odoljeti pritisku vršnjaka)

Emocionalna spremnost za školu usko je vezana za socijalnu spremnost, a odnosi se na to da je dijete postiglo određeni stupanj stabilnosti. Lakše kontrolira emocije nego u prethodnim fazama razvoja, viša mu je razina tolerancije na frustraciju te lakše podnosi neuspjeh.

Od roditelja se dijete u ovoj dobi odvaja bez većeg straha.

Sada je spremnije čekati na zadovoljenje svojih želja i potreba.

Dijete ima uglavnom pozitivnu sliku o sebi te je samostalno u brizi za sebe. Također, motivirano je za učenje te pokazuje interes za isto.

Govorna spremnost za školu odnosi se pak na izgovaranje glasova čisto i razgovjetno. Dijete može na temelju slušanja rastaviti riječi na glasove i spajati glasove u riječi (glasovna analiza i sinteza: nos = n-o-s; r-u-k-a = ruka); razumije i slijedi verbalne upute; izriče riječima što želi, treba, misli, osjeća; sluša i sudjeluje u grupnom razgovoru ; pripovijeda u logičnom slijedu (početak-sredina-kraj)

Za kraj, imajte na umu da i djeca imaju brojna pitanja vezana za početak škole:

Što se očekuje od mene, Što će biti ako.. Tko me (ne)voli... Tko je najjači...Zašto svima ide bolje nego meni? Zašto me učiteljica ne voli? Zašto...?

Posvetite razgovore s djecom na tu temu, slušajte dijete i uvažite njegove misli i osjećaje.

ŠTO RODITELJ MOŽE NAPRAVITI?

- Navikavati dijete na samostalnost u aktivnostima svakodnevnog života (dijete samo jede, odijeva se, sprema svoje stvari...)
- Odrediti radni prostor u djetetovoj sobi ili nekom drugom mjestu u kući
- Potaknuti dijete da priča o tome što je bilo u vrtiću (NE pitajte „što ste učili“, nego „kako ti je bilo, što se lijepo dogodilo, koja igra je bila najzabavnija“ i sl.)
- Igrati sa djetetom igre slogovima i glasovima (odgojiteljice i stručni suradnici Vam mogu dati korisne i konkretne prijedloge)
- stvarati ugodno ozračje tijekom rješavanja zadataka – igrati se zajedno i pritom zabavljati
- Podržavati i pohvaliti djetetov trud te pohvaliti kada dobro riješi zadatak
- Prošetati ponekad s djetetom od kuće do škole
- Naučiti dijete adresu stanovanja i broj telefona roditelja, naučiti ga kako će zaključati kuću
- Informirati se kod odgojitelja koji provode program predškole o jakim i slabim stranama djeteta, te o igrama i aktivnostima koje potiču usvajanje predvještina čitanja i pisanja

ŠTO NE TREBA RADITI !

- * Opterećivati dijete preteškim zadacima
- * Zastrašivati dijete ili prijetiti školom/učiteljicom
- * Fokusrati se isključivo na učenje slova, brojki i grafomotoričke zadatke u crtanjima
- * „Forsirati“ dijete da nauči čitati i pisati
- * Rješavati zadatke umjesto djeteta
- * Preuzimati djetetove obveze koje može samo obaviti (hraniti ga, oblačiti...)
- * Rješavati nesporazume s vršnjacima umjesto djeteta
- * Isticati ocjene kao najvažniji cilj školovanja

PRIPREMA ZA ŠKOLU

- ISTINE I MITOVI-

Mit: Rješavanje radnih listića je najvažnije

Pod pojmom "priprema za školu", velik broj roditelja ima pomisao na rješavanje radnih listića. No, iako je to jedan od načina rada u programu predškole, svakako nije jedini. Radni listići su nam prije svega putokaz, oni nam pokazuju koliko je do sada dijete usvojilo određenih znanja i kompetencija odnosno predstavljaju dobru smjernicu – u kojem smjeru trebamo dalje ići.

U pripremi za školu koristi se i praktično – istraživački rad kao metoda koja je djeci jako bliska i zanimljiva. Primjerice, kroz uspoređivanje masa, mjerenje visine ili čitanje slikovnica, djeci se približavaju složeni koncepti iz predmatematičkih i predčitalačkih vještina na za njih razumljiv način.

Ne očekujemo da djeca predškolske dobi dva sata nepomično sjede i rješavaju radne listiće. Ako se radi pritisak tako dijete može dobiti otpor prema školi prije nego je ona i započela!

Mit: dijete prije polska u školu treba naučiti čitati i pisati

Vještine čitanja i pisanja djeca uče u školi. Kako bi te vještine što lakše usvojili, u vrtiću kroz razne poticaje i aktivnosti djeca usvajaju predvještine čitanja i pisanja. To su primjerice vještine poput prepoznavanja rime, prvog glasa u riječi, glasovne analize i sinteze, pravilan hvat olovke, vježbe grafomotorike.

Naravno, ako dijete pokaže interes za čitanje i pisanje i prije školske dobi, djetetu možemo pomoći da te vještine usvoji. Pri tome je važno napomenuti kako se način pisanja koji se uči u školama često mijenja te je dobro upoznati se s najnovijim smjernicama. U protivnom, djeca mogu naučiti pisati na "krivi" način te će polaskom u školu dijete trebati ponovno naučiti pisati na drugačiji način što je svakako teže nego da dijete uči pisati po prvi puta.

Mit: djeca se spremaju za školu samo u godini prije polaska u školu

Spremnost za školu obuhvaća niz razvojnih područja te usvojenost mnogih kompetencija i vještina koje djeca počinju usvajati još od jasliske dobi. Primjerice, važno je da su djeca u godini pred školu samostalna i da znaju rješavati konflikte s vršnjacima na socijalno poželjan način. To je nešto što se uči od ranih godina, gdje je samostalnost usmjerena na osnovne potrebe poput hranjenja i oblačenja, a sa vremenom se područje samoinicijative sve više proširuje. U prvim godinama života djeca najprije uče tolerirati prisutnost druge djece, s nastavkom socijalizacije počinju rješavati sukobe na fizički način (npr. udaranjem ili štipanjem), a s godinama koje slijede djeca vježbaju konflikte rješavati putem dogovora.

Mit: Kada dijete krene u školu, više nema potrebe za igrom

Po polasku u školu, djeci je i dalje potrebna igra kao važno sredstvo njihovog učenja, istraživanja i komunikacije.

ISTINE

- **Radni listići nisu najvažniji u pripremi za školu**
 - **Djeca uče kroz igru**
 - **Priprema za školu može biti zabavna**
 - **Samostalnost je važna**
- **Učenje socijalnih pravila odvija se kroz druženje**
 - **Za školu se priprema od jasliske dobi**

***Ukoliko imate dodatnih pitanja obratite se
stručnom timu DV Žirek:***

Lahorka Sarić, pedagog
pedagog@dv-zirek.hr

Ana Žirović, zdravstveni voditelj
zdravstveni-voditelj@dv-zirek.hr

Barbara Miletić, psiholog
psiholog@dv-zirek.hr

Petra Žuvela, logoped
logoped@dv-zirek.hr

Josipa Matijević, logoped
logoped2@dv-zirek.hr

Ivana Miloš, rehabilitator
rehabilitator@dv-zirek.hr

Maja Gotal, fizioterapeut
fizioterapeut@dv-zirek.hr